

EXPUNERE DE MOTIVE

Problema formării profesionale continue este importantă pentru susținerea transformării forței de muncă, fiind principalul instrument prin care acesta se poate adapta la noi cerințe, facilitând astfel mobilitatea între diferite sectoare de activitate.

Acumularea de cunoștințe și abilități permite îmbunătățirea poziției pe piața muncii, ducând în același timp la creșterea productivității. Schimbările rapide în toate domeniile determină un spectru al nevoilor de noi competențe mult mai dinamic. Investiția în formare aduce beneficii atât persoanei, cât și întregii societăți.

Sistemul legislativ trebuie să asigure cadrul necesar mobilizării tuturor resurselor în favoarea formării profesionale continue la toate nivelurile. El trebuie să încurajeze dialogul social, la nivel național, regional, local și sectorial, în vederea participării tuturor actorilor implicați la dezvoltarea unui sistem de formare profesională continuă, flexibil și transparent, care să asigure tuturor șanse egale de acces și integrare socio-profesională.

În acest scop, cadrul legislativ ar trebui adaptat astfel încât să asigure: creșterea rolului și responsabilităților partenerilor sociali în formare profesională continuă, creșterea investițiilor publice și private în formarea profesională continuă, cultivarea unui climat favorabil participării la formarea profesională continuă și valorificării rezultatelor acesteia, indiferent de contextul formal, non formal sau informal în care au fost obținute.

Adoptarea prevederilor legale și a celor subsecvente ar trebui să aibă în vedere stimularea furnizorilor de formare profesională continuă, astfel încât oferta să acopere cât mai multe domenii ocupaționale, inclusiv pe cele care necesită un grad înalt de investiții din partea furnizorilor de formare, să satisfacă cererile de formare atât la nivel individual, cât și de companie, să aibă o mai largă distribuție geografică, inclusiv în zonele rurale, să abordeze pro-activ viitoarele nevoi de formare profesională, să răspundă nevoilor de formare ale spiritului antreprenorial pentru a dezvolta libera inițiativă a persoanelor individuale.

În România, formarea profesională este văzută în prezent ca un cost, care trebuie minimizat, și nu ca o investiție. Sistemul este axat în special pe furnizarea de certificate, și mai puțin pe dezvoltarea de competențe necesare ocupării forței de muncă.

Principala deficiență a sistemului de autorizare a furnizorilor de formare profesională continuă constă acum în absența componentei de autoevaluare, la nivelul furnizorului de formare. Chiar dacă furnizorul parcurge o etapă de autoevaluare, concretizată prin completarea unei fișe de evaluare, înainte de evaluarea externă, efectuată de specialiștii din comisia de autorizare, legislația actuală nu prevede ca furnizorul să desfășoare un proces sistematic de autoevaluare, parcurgând toate etapele ciclului de asigurare a calității: planificare, implementare, evaluare, luarea măsurilor de corecție și de îmbunătățire permanentă a serviciilor oferite.

Limite ale cadrului de reglementare se constată în ceea ce privește: impactul social al programelor de formare profesională continuă, conflicte de interese între furnizorii de formare și comisiile de autorizare, membrii comisiilor pot fi furnizori de formare sau reprezentanți ai acestora, calitatea specialiștilor evaluatori, mulți dintre aceștia sunt specialiști în domeniile de pregătire pentru care se solicită formarea, dar nu au experiență sau competențe andragogice, recunoașterea formării profesionale și încadrarea efectivă la locul de muncă, asigurarea calității serviciilor de formare profesională continuă în relația cu beneficiarul final-cursantul.

Există în prezent un număr insuficient de standarde ocupaționale și de standarde de pregătire profesională, iar între cele care există se observă o serie de diferențe, atât în ceea ce privește structura lor, cât și formularea competențelor. Aceste standarde ocupaționale nu sunt nici măcar actualizate cu cerințele pieței muncii. Totodată, autoritățile nu sunt implicate în elaborarea de standarde ocupaționale și de programe cadru.

Există, de asemenea, o serie de aspecte cheie care ar trebui luate în considerare în vederea modificării legislației actuale în acest domeniu: analiza relației cu metodologia de autorizare pentru furnizorii de formare profesională continuă, furnizare autorizată sau neautorizată; rolul altor părți, în afara comitetelor sectoriale, în elaborarea și definirea calificărilor; înlocuirea, în unele articole, a termenului “programul de formare” cu termenul “calificare”; recunoașterea, la nivel național, a certificatelor; taxele de monitorizare și de autorizare; alinierea cerințelor pentru examinare finală sau absolvire cu propunerea de metodologie pentru certificarea calificărilor și competențelor; suportarea cheltuielilor pentru elaborarea de standarde ocupaționale din bugetul de stat.

În ceea ce privește autorizarea, în prezent aceasta presupune ca un furnizor să îndeplinească o serie de condiții de eligibilitate, însă nu este clar nici măcar cine este responsabil pentru evaluarea solicitărilor de autorizare în acest sens.

Pot fi luate însă o serie de măsuri pentru îmbunătățirea procesului de autorizare. Astfel, ar trebui să se relaționeze solicitarea de autorizare cu calificările validate și programele de formare profesională aferente care se bazează pe aceste calificări, și nu pe ocupații, deoarece păstrarea legăturii cu ocupațiile din metodologie complică lucrurile în mod inutil.

De asemenea, ar trebui să se permită numai solicitări de autorizare care, în principiu, constau din programe de formare profesională ce conduc la o calificare completă validată. Acest lucru nu presupune ca fiecare cursant să fie format la acest nivel ci doar ca – în principiu – această posibilitate să existe. În acest mod, va scădea nevoia cursanților care doresc să obțină o calificare completă de a se muta pe parcursul formării de la un furnizor la altul, sub-sistemul FPC va deveni mai ușor de administrat, se vor crea niveluri de referință credibile care să poată fi utilizate la îmbunătățirea calității în continuare și va scădea posibilitatea ca furnizorii de FPC oportuniști să aibă acces la fondurile europene ce nu sunt destinate acestei categorii de contractanți. Totodată, ar trebui să se elaboreze programe cadru, la nivel național care să fie respectate de către toți furnizorii de formare profesională continuă după modelul curriculum-ului din învățământ.

Evaluarea administrativă ar trebui să fie realizată de către secretariatele tehnice ale Comisiilor de Autorizare, care au echipament și acces la informații/bănci de date online pentru a realiza verificările cerute. În acest sens, este recomandabilă și punerea la punct a unor proceduri care să oblige furnizorii autorizați să informeze secretariatele tehnice despre orice.

Ar trebui să se stabilească un termen limită, de la începerea cursurilor, în care furnizorii de formare profesională continuă să prezinte la înregistrare contractele de formare profesională, precum și prevederea unor sancțiuni pentru nerespectarea acestor obligații. Ar trebui înregistrate și contractele pentru cursurile de inițiere, specializare și perfecționare, ale căror durată minimă ar trebui și aceasta prevăzută.

În ceea ce privește formatorii, ar trebui să se stabilească atât numărul minim de formatori pe care trebuie să-l aibă un furnizor pentru a se asigura, cât și o serie de condiții clare în ceea ce privește nivelul minim al studiilor și experiență, pe care trebuie să le îndeplinească formatorii.

Orientarea către o societate bazată pe cunoaștere presupune astfel o serie de investiții în dezvoltarea resurselor umane, cu scopul de a încuraja angajații să dobândească noi competențe și să accepte mobilitatea ocupațională. În același timp este important să se promoveze calitatea ofertei de formare și să se asigure relevanța acesteia în raport cu abilitățile, cunoștințele și nevoile persoanei. Altfel, există riscul de-motivării participanților la formare, precum și al irosirii banilor și timpului investit.

Inițiator,
Senator Humelnicu Augustin Daniel